

ŽALIOJO RAKTO PROGRAMOS KRITERIJAI VIEŠBUČIAMS IR NAKVYNĖS NAMAMS

Kriterijai skirti viešbučiams ir nakvynės namams, kuriuose yra daugiau nei 15 kambarių (**p** – privalomi kriterijai, **r** – rekomenduotini kriterijai)

Žaliojo raktų programos dalyviai be privalomųjų kriterijų turi įgyvendinti ir nustatytą skaičių rekomenduotinių kriterijų. Lentelėje pateikiama kiek rekomenduotinių kriterijų (proc.) kiekvienais metais turi įgyvendinti programos dalyviai.

Metai	Rekomenduotinių kriterijų skaičius, proc.
1	0 proc.
2	5 proc.
3	10 proc.
4	15 proc.
5-9	20 proc.
10 ir daugiau	50 proc.

1. APLINKOSAUGINIS VALDYMAS

- 1.1. Įstaigos vadovybė turi būti įsitraukusi ir turi paskirti aplinkosaugos vadybininką (**p**).
- 1.2. Įstaiga privalo turėti aplinkosauginę politiką (**p**).
- 1.3. Turi būti parengtas metinis aplinkosauginių tikslų bei veiksmų planas nuolatiniam aplinkosauginės situacijos gerinimui (**p**).
- 1.4. Turi būti paruoštas Žaliojo raktų programos dokumentų rinkinys (dokumentai turi būti arba atspausdinti, laikomi segtuve arba saugomi el. formatu bei paruošti galimam patikrinimui (**p**).
- 1.5. Kiekvienais metais aplinkosaugos vadybininkas privalo užtikrinti įstaigos įvertinimą pagal Žaliojo raktų programos reikalavimus (**p**).
- 1.6. Įstaiga turi aktyviai bendradarbiauti su nevyriausybinėmis organizacijomis, vietos valdžia, vietos gyventojais ir kt (**p**).
- 1.7. Turi būti skaičiuojamas išskiriamas anglies dvideginio kiekis, naudojant patvirtintą CO₂ skaičiuoklę (matavimo priemonę) (**r**).

2. DARBUOTOJŲ ĮTRAUKIMAS

- 2.1. Įstaigos vadovybė privalo rengti darbuotojų susirinkimus per metus, siekiant informuoti darbuotojus apie įgyvendinamas bei planuojamas įgyvendinti aplinkosaugines veiklas (**p**).

2.2. Aplinkosaugos vadybininkas turi dalyvauti susitikimuose vadovybe, kurią turi informuoti, kaip įstaigoje yra įgyvendinamos aplinkosauginės iniciatyvos **(p)**.

2.3. Aplinkosaugos vadybininkas ir kiti darbuotojai turi dalyvauti mokymuose aplinkosauginiais ir kitais su tvarumu susijusiais klausimais **(p)**.

2.4. Aplinkosaugos vadybininkas privalo užtikrinti, kad visi darbuotojai yra informuoti apie aplinkosauginę veiklą **(p)**.

2.5. Kambarių tarnyba turi žinoti ir laikytis nuostatų dėl pakartotinio rankšluosčių ir (arba) patalynės naudojimo **(p)**.

3. SVEČIŲ INFORMAVIMAS

3.1. Žaliojo rakto programos apdovanojimas turi būti gerai matomoje vietoje **(p)**.

3.2. Informacija apie Žaliojo rakto programą turi būti matoma ir prieinama svečiams **(p)**.

3.3. Informacija apie Žaliojo rakto programą ir kita aplinkosauginė informacija turi būti pateikiama įstaigos internetinėje svetainėje **(p)**.

3.4. Įstaiga turi informuoti svečius apie vykdomą aplinkosauginę veiklą bei skatinti juos prisidėti prie aplinkosauginių iniciatyvų **(p)**.

3.5. Registratūroje dirbantys darbuotojai turi būti pasiruošę informuoti svečius apie Žaliojo rakto programą, tuo metu vykdomą aplinkosauginę veiklą bei aplinkosauginius įstaigos išpareigojimus **(p)**.

3.6. Darbuotojai privalo turėti ir pateikti svečiams informaciją apie vietinę visuomeninio transporto sistemą, tiesioginius autobusus ar važiavimo dviračiais, pasivaikščiojimo alternatyvas **(p)**.

3.7. Svečiams turi būti pateikiama informacija (gali būti ir grafinio - ženklų pavidalo) apie elektros energijos (televizoriai, apšvietimas, šildymas ir pan.) ir vandens taupymo galimybes **(p)**.

3.8. *Įstaiga turėtų suteikti svečiams galimybę įvertinti vykdomą aplinkosauginę ir (arba) socialinę kultūrinę veiklą **(r)**.*

4. VANDUO

4.1. Bendroji vandens suvartojimo apskaita turi būti vykdoma mažiausiai kartą per mėnesį **(p)**.

4.2. Naujai įsigytų klozetų vandens nuleidimo bakeliai (jų mechanizmai) turi būti tokie, kad vieno vandens nuleidimo metu neišbėgtų daugiau kaip 6 litrai vandens **(p)**.

4.3. Turi būti suformuoti nuostatai įstaigos darbuotojams ir valymo komandai nuolat stebėti ar nėra lašančių vandens maišytuvų ir vandens nuotėkio tualetuose **(p)**.

4.4. Mažiausiai 75 proc. dušų svečių kambariuose ištekancio vandens debitas negali būti didesnis kaip 9 litrai per minutę **(p)**.

4.5. Mažiausiai 75 proc. vandens maišytuvų svečių kambariuose ištekancio vandens debitas negali būti didesnis kaip 8 litrai per minutę **(p)**.

4.6. Bendruosiuose tualetuose esančiuose pisuaruose turi būti įrengti judesio davikliai, vandens taupymo įranga (pvz. mygtukai) arba iš viso neturėtų būti naudojamas vanduo **(p)**.

4.7. Naujai įsigytos indaplovės turi suvartoti ne daugiau kaip 3,5 litro vandens vienam plovimo ciklui **(p)**.

4.8. Prie eksploatuojamos indaplovės turi būti pateikta instrukcija, kaip naudotis indaplove, siekiant taupiai naudoti vandenį ir elektros energiją **(p)**.

4.9. Vandens nuotekos turi būti tvarkomos pagal galiojančius teisės aktus **(p)**.

4.10. *Naujai įsigytos indaplovės ir skalbimo mašinos negali būti įprastiniai buitiniai prietaisai, skirti naudoti namų sąlygomis (r).*

4.11. *Atskira suvartojamo vandens apskaita turi būti įrengta patalpose, kuriose sunaudojami dideli kiekiai vandens (r).*

4.12. *Bendrojo naudojimo patalpose esančiuose vandens maišytuvuose ištekancio vandens debitas (per minutę) ir ištekancio vandens kiekis tualetuose (vieno nuleidimo metu) neturėtų būti didesnis kaip 6 litrai (r).*

4.13. *Įstaigoje turi būti pakartotinai naudojamas išvalytas nuotekų vanduo (r).*

4.14. *Surinktas lietaus vanduo turėtų būti panaudojamas tualetų nuleidimo bakeliuose ar kitais tinkamais tikslais (r).*

4.15. *Naujai įsigyti tualetų vandens nuleidimo bakeliai (ar jų mechanizmai) turi būti dvejopo vandens nuleidimo kiekio (3/6 litrų) (r).*

4.16. **(p)** Baseinuose privaloma laikytis nacionalinių vandens kokybės, sveikatos ir saugos standartų.

4.17. *Nedarbo metu baseinas turi būti uždengiamas arba taikomos kitos priemonės, skirtos sumažinti vandens suvartojimą (r).*

4.18. *Turi būti nuolat kontroliuojama, siekiant išvengti vandens nuotėkio baseine (r).*

5. PLOVIMAS IR VALYMAS

5.1. Kambariuose turi būti pateikta informacija, kad rankšluosčiai ir (arba) patalynė pakartotinai yra keičiami švariais, tik svečiams pageidaujant **(p)**.

5.2. Naujai įsigytos cheminės valymo ir plovimo priemonės turi būti sertifikuotos aplinkosauginiu ženklu arba turi atitikti Žaliojo rakto programos reikalavimus valymo ir plovimo priemonėms (1 priedas) **(p)**.

5.3. Dezinfekcinės priemonės turi būti naudojamos tik tada, kai tai būtina ir tenkinti higienos reikalavimus **(p)**.

5.4. Popieriniai rankšluosčiai, servetėlės bei tualetinis popierius turi būti pagaminti iš nebalinto arba perdirbto popieriaus ar žymimi ekologiniu ženklu **(p)**.

5.5. *Naudojama indaplovė ir plovimo priemonės turi būt sertifikuotos aplinkosauginiu ženklu (r).*

5.6. *Siekiant taupiai naudoti vandenį ir chemines priemones, valymui turėtų būti naudojamos mikropluošto šluostės (r).*

5.7. *Plaunant ir valant turėtų būti nenaudojami purškiami aromatai ir kitokie kvepalai (r).*

6. ATLIEKOS

6.1. Įstaigoje turi būti rūšiuojamos atliekos pagal galiojančius teisės aktus (bet ne mažiau nei trijų rūšių atliekos) **(p)**.

6.2. Atliekų tvarkymo įmonės (valstybinės, privačios) arba pačios įstaigos atliekų tvarkymo padalinys turi atskirai išvežti jau išrūšiuotas atliekas **(p)**.

6.3. Įstaigos vadovybė turi sudaryti sutartis su atitinkamomis institucijomis dėl atliekų išvežimo. Jei tokios sutartys nesudarytos, įstaiga turi tvarkyti atliekas atitinkamos savivaldybės nustatyta tvarka **(p)**.

6.4. Įstaigos darbuotojams turi būti pateikiama aiški ir lengvai suprantama informacija, kaip tinkamai rūšiuoti ir tvarkyti atliekas **(p)**.

6.5. Naujai įsigytų siurblių ir aušinimo (šaldymo) įrangos sudėtyje negali būti ozoną ardančių medžiagų. Visi įrengimai privalo būti eksploatuojami vadovaujantis nacionaliniais teisės aktais dėl aušinimo (šaldymo) medžiagų naudojimo ir utilizavimo **(p)**.

6.6. Vienkartiniai puodeliai, lėkštės ir stalo įrankiai turi būti naudojami tik baseino patalpose, renginių metu, fitneso, spa patalpose ar pateikiant maistą išsinešimui **(p)**.

6.7. Susidarančios pavojingos atliekos (elektros energiją efektyviai vartojančios lemputės, cheminės medžiagos, dažai kt.) turi būti saugiai laikomos atskiruose konteineriuose, siekiant išvengti pavojaus aplinkai **(p)**.

6.8. Susidarančios pavojingos atliekos (elektros energiją efektyviai vartojančios lemputės, cheminės medžiagos, dažai kt.) turi būti saugiai pristatomos į atitinkamas pavojingų atliekų surinkimo vietas (aikšteles) **(p)**.

6.9. Kiekviename vonios kambaryje turi būti šiukšliadėžė **(p)**.

6.10. Įstaiga turi registruoti bendrą atliekų kiekį bei parengti atliekų tvarkymo planą, siekiant mažinti susidarantių atliekų kiekius ir (arba) pakartotinai panaudoti atliekas **(r)**.

6.11. Svečiams turi būti sudarytos galimybės rūšiuoti susidariusias atliekas **(r)**.

6.12. Kūno priežiūros priemonės (šampūnas, muilas, kt.) neturi būti pateikiamos vienkartinio naudojimo pakuotėse. Jeigu kūno priežiūros priemonės pateikiamos vienkartinėse pakuotėse, tai pakuotės turi būti tinkamos perdirbti ar suyrančios **(r)**.

6.13. Svečiams turi būti pateikiami aplinkosauginiu ženklu sertifikuoti šampūnas ir muilas **(r)**.

6.14. Maisto produktai (grietinė, sviestas, uogienė ir kt.) neturi būti pateikiami vienkartinio naudojimo pakuotėse. Jei šie maisto produktai pateikiami vienkartinio naudojimo pakuotėse, tuomet pakuotės turėtų būti perdirbamos **(r)**.

6.15. Įstaigos vadovybė turėtų sudaryti sutartis su prekių tiekėjais dėl produkcijos pakuočių surinkimo **(r)**.

6.16. Turi būti naudojami greitai suyrantys (biodegruojantys) indai: puodeliai, lėkštės, peiliai, šakutės, šaukštai **(r)**.

6.17. Organinės atliekos turi būti kompostuojamos **(r)**.

7. ENERGIJA

7.1. Bendras energijos suvartojimas turi būti registruojamas bent kartą per mėnesį **(p)**.

7.2. Siekiant mažinti energijos suvartojimą, įrengtos šildymo ir oro vėdinimo sistemos privalo būti reguliuojamos atsižvelgiant į sezoniško pokyčius ar kuomet patalpos yra nenaudojamos **(p)**.

7.3. Mažiausiai 75 proc. įstaigoje naudojamų elektros lempučių turi būti efektyviai elektros energiją naudojančios lemputės **(p)**.

7.4. Riebalus sulaikantys filtrai turi būti valomi bent vieną kartą per metus **(p)**.

7.5. Šildymo (šaldymo) sistemos įrenginių paviršiai turi būti reguliariai valomi **(p)**.

7.6. Ventiliacinės sistemos turi būti patikrinamos bent vieną kartą per metus ir, jei reikia, taisomos, siekiant visuomet racionaliai naudoti elektros energiją **(p)**.

7.7. Šaldytuvai, šaldymo kameros, viryklės, orkaitės turi būti su sandarikliais **(p)**.

7.8. Naujai įsigytų mini barų galingumas turi būti ne didesnis kaip 1 kWh/parą **(p)**.

7.9. Įstaigos vadovybė turi būti parengusi rašytines nuostatas darbuotojams dėl elektros prietaisų naudojimo (atsižvelgiant į laiko grafiką) neapgyvendintuose kambariuose **(p)**.

- 7.10. **(p)** Turi būti nustatyta standartinė temperatūra kambarių šildymui ar vėdinimui **(p)**.
- 7.11. Perkami buitiniai prietaisai, kurie naudojami viešbutyje, turi atitikti energijos ir kitų išteklių suvartojimo ženklavimo ir standartinės informacijos apie šiuos prietaisus pateikimo reikalavimus **(p)**.
- 7.12. Gavus Žaliojo raktą sertifikatą, perkamos oro vėdinimo sistemos turėtų būti A klasės energetinio efektyvumo (nebent rinkoje nėra atitinkamos pasiūlos) **(p)**.
- 7.13. Įstaiga turi pateikti Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos (toliau - VEI) specialistų atlikto patikrinimo įvertinimą Lietuvos žaliųjų judėjimui, jei toks VEI specialistų patikrinimas buvo atliktas per pastaruosius 12 mėn. **(p)**.
- 7.14. *Apšvietimas lauke turi būti sumažinamas ir (arba) turi būti įrengta automatinė lauko apšvietimo išjungimo sistema (r).*
- 7.15. *Visi langai turi būti tinkamai izoliuoti naudojant aukšto lygio šilumos izoliaciją arba taikant kitas energetinio efektyvumo priemones, atsižvelgiant į šalyje galiojančius reikalavimus ir klimato sąlygas (r).*
- 7.16. *Mažiausiai 75 proc. elektros prietaisų kambariuose, virtuvėje, skalbimo patalpose ir kt. turi būti efektyviai el. energiją vartojantys prietaisai (r).*
- 7.17. *Bent kartą per penkerius metus turi būti atliekamas energijos vartojimo auditas (r).*
- 7.18. *Įstaigos patalpos negali būti šildomos elektriniais šildytuvais ar kitais prietaisais, tiesiogiai naudojančiais elektros energiją (r).*
- 7.19. *Turi būti naudojama sertifikuota energija ir (arba) energija, pagaminta iš atsinaujinančių energijos išteklių (saulės energija, biokuras, vėjo energija, hidroenergija, geotermine energija) (r).*
- 7.20. *Vėdinimo sistemos turėtų būti įrengtos su elektros energiją optimaliai naudojančiais ventiliatoriais ir energiją efektyviai naudojančiais varikliais (r).*
- 7.21. *Įstaigoje turi būti įrengta automatinė sistema arba „rakto-kortelės“ sistema, kuomet automatiškai išjungiamos šviesos ir elektros prietaisai, svečiams išeinant iš kambarių (r).*
- 7.22. *Apšvietimo sistemos holuose ir koridoriuose (mažiausiai 75 proc. holų ir koridorių) turi būti su judesio detektoriais (r).*
- 7.23. *Įstaigos bendro naudojimo patalpose turėtų būti įrengtos automatinės sistemos efektyviam apšvietimo energijos vartojimui (r).*
- 7.24. *Atskira elektros energijos ir dujų suvartojimo apskaita turėtų būti įrengta strategiškai svarbiose (daug energijos vartojančiose) patalpose, siekiant kontroliuoti suvartojamą energijos kiekį (r).*
- 7.25. *Įstaigoje galėtų būti įrengta sistema, automatiškai išjungianti oro vėdinimą ir šildymą, kai langai (durys) atidaryti (r).*

7.26. Turi būti įdiegtos šilumos rekuperacinės (regeneravimo) priemonės aušinimo (šaldymo) sistemoms, ventiliatoriuose, baseinuose ar kt **(r)**.

7.27. Įstaigos pastatas turi būti šiltintas remiantis aukštesniais rodikliais nei nacionaliniais teisės aktais nustatyti minimalūs kriterijai **(r)**.

7.28. Karšto vandens vamzdžiai turi būti gerai izoliuoti **(r)**.

7.29. Kompiuteriai, spausdintuvai ir kopijavimo aparatai turi būti nustatyti energijos taupymo režimui ir išsijungti automatiškai (ilgiau nenaudojant) **(r)**.

7.30. Naujai įsigyti kompiuteriai, spausdintuvai, kopijavimo aparatai ir būtiniai prietaisai turi būti sertifikuoti aplinkosauginiu ženklu arba pagaminti aplinkosauginio valdymo sistemą įdiegusioje įmonėje **(r)**.

7.31. Pardavimo automatai, kavos ir vandens dispenseriai turi būti išjungiami, jei yra nenaudojami **(r)**.

7.32. Virtuvėse esančiuose gartraukiuose turi būti įrengta padavimo (ištraukimo) infraraudonųjų spindulių ventiliatoriaus valdymo sistema **(r)**.

8. MAISTO PRODUKTAI

8.1. Įstaiga turi pirkti ir registruoti bent tris organiškų, sertifikuotų ekologiškų, „sąžiningos prekybos“ („fair trade“) ir (arba) vietoje pagamintus maisto produktus **(p)**.

8.2. Perkamų ir registruojamų organiškų, sertifikuotų ekologiškų, „sąžiningos prekybos“ ir (arba) vietoje pagamintų maisto produktų kiekis kiekvienais metais turi būti padidinamas **(p)**.

8.3. Įstaigoje turi būti suformuota politika apimanti sezoninių maisto produktų įsigijimą ir naudojimą; skatinimą naudoti mažiau mėsos produktų; patiekalų (produktų) iš nykstančių žuvų, jūros gėrybių ir kitų rūšių draudimą **(r)**.

8.4. Turi būti registruojamas maisto atliekų kiekis ir taikomos priemonės atliekų kiekiams mažinti **(r)**.

8.5. Turi būti pateikiama informacija meniu kortelėse ar ženklais restorane kurie patiekalai yra organiški, sertifikuoti aplinkosauginiu ženklu, „sąžiningos prekybos“ ir (arba) vietinės gamybos **(r)**.

8.6. Restorane turi būti siūlomas vegetariškų patiekalų meniu **(r)**.

8.7. Konferencijų salėse ir restoranuose turėtų būti naudojamas geriamasis vanduo (jei yra tinkamos kokybės ir saugus naudoti) iš maišytuvų **(r)**.

9. VIDAUS PATALPOS

- 9.1. Ne mažiau kaip 75 proc. kambarių turi būti draudžiama rūkyti **(p)**.
- 9.2. Turi būti suformuotos nuostatos personalui dėl rūkymo darbo valandomis **(r)**.
- 9.3. Atnaujinant pastatą (ar statant naują) turi būti naudojami aplinkai draugiški produktai **(r)**.

10. ŽALIOSIOS ZONOS

- 10.1. Cheminės trąšos ir pesticidai žaliųjų plotų priežiūrai neturi būti naudojami, nebent nėra jokių alternatyvų naudoti organinės ar natūralios kilmės produktus **(p)**.
- 10.2. Naujai įsigytos žoliapjovės turi būti elektrinės; naudoti neetiliuotą kurą; turėti katalizatorių; arba sertifikuotos ekologiniu ženklu; arba turi būti rankinės žoliapjovės **(p)**.
- 10.3. Turi būti taikomos atitinkamos priemonės laistant žaliuosius plotus (gėlynus), sodus: laistoma anksti ryte arba vakare, naudojamos lašelinės sistemos, surinktas lietaus vanduo **(p)**.
- 10.4. *Organines medžiagas, surinktas tvarkant aplinką, rekomenduojama kompostuoti (r)*.
- 10.5. *Rekomenduojama žaliųjų plotų ir gėlynų laistymui naudoti surinktą lietaus vandenį arba panaudotą buitinį vandenį (r)*.
- 10.6. *Sodinant naujus augalus turėtų būti pasirenkamos vietos augalų rūšys (r)*.

11. KORPORATYVINĖ SOCIALINĖ ATSAKOMYBĖ

- 11.1. Įstaiga turi laikytis tarptautinių, nacionalinių vietos teisės aktų ir savo korporatyvinės socialinės atsakomybės politikos aplinkos, sveikatos, saugumo ir darbo srityse **(p)**.
- 11.2. *Įstaigoje turi būti sudaryta prieiga žmonėms su negalia (judėjimo, regos negalią turintys asmenys) (r)*.
- 11.3. *Įstaigoje turi būti taikomi lygybės principai įdarbinant moteris bei vietos mažumas (įskaitant ir vadovaujančias darbo pozicijas) bei vengiama vaikų darbo (r)*.
- 11.4. *Įstaiga turi aktyviai remti žaliąsias veiklas ar kitas socialines iniciatyvas bendruomenės plėtrai skatinti švietimo, sveikatos, sanitarijos ir infrastruktūros srityse (r)*.
- 11.5. *Įstaiga turi sudaryti sąlygas vietos smulkiesiems verslininkams propaguoti ir parduoti darnius produktus, kurie yra pagaminti atsižvelgiant į vietovės gamtą, istoriją, kultūrą (r)*.
- 11.6. *Bendradarbiaujant su bendruomene ir jai pritariančiais, įstaiga turi parengti elgesio kodeksą, skirtą reglamentuoti veiklas, susijusias su vietos gyventojais ir vykdomas vietos bendruomenėse (r)*.

11.7. Įstaigoje negali būti parduodami, mainomi ar eksponuojami nykstančių rūšių ir gyvūnų, istoriniai ir archeologiniai artefaktai (išskyrus atvejus, kuomet leidžiama teisės aktais) **(r)**.

11.8. Įstaigoje nebenaudojama produkcija turi būti renkama ir dovanojama labdaros organizacijoms **(r)**.

12. ŽALIOSIOS VEIKLOS

12.1. **(p)** Informacija apie netoliese esančius parkus, kraštovaizdį, saugomas gamtines teritorijas (ar pan.) turi būti prieinama svečiams.

12.2. **(p)** Įstaigoje turi būti pateikiama informacija apie artimiausius dviračių nuomos ar pasiskolinimo taškus.

12.3. **(r)** Įstaigoje svečiams turi būti suteikta galimybė pasiskolinti ar išsinuomoti dviračius.

12.4. **(r)** Įstaiga turėtų vykdyti veiklas, skirtas sąmoningumo didinimui, orientuotas į darnaus vystymosi principų skatinimą, gamtą ir aplinką įstaigoje ar aplink įstaigą.

12.5. **(r)** Įstaigoje turi būti pateikiama informacija svečiams apie netoliese esančius Mėlynosios vėliavos paplūdimius, prielaukas ir laivų operatorius.

13. ADMINISTRACIJA

13.1. Personalui skirtose patalpose (tiek darbo, tiek ir poilsio) turi būti įgyvendinti tie Žaliojo rakto programos kriterijai, kurie įgyvendinami ir svečiams skirtose patalpose (pvz., kriterijai, susiję su vandens ir energijos suvartojimo mažinimu, atitinkamų valymo priemonių naudojimu ir kt.) **(p)**.

13.2. Įstaigos įsigyti (išleisti, užsakyti) leidiniai, kopijavimo popierius turi būti sertifikuoti aplinkosauginiu ženklu, pagaminti iš perdirbto popieriaus arba turi būti pagaminti spaustuveje, turinčioje aplinkosaugos srities sertifikatą **(p)**.

13.3. Kitos įmonės, veikiančios įstaigos patalpose, turi būti informuotos apie aplinkosauginę įstaigos veiklą ir Žaliojo rakto programą bei skatinamos diegti aplinkosaugines iniciatyvas savo veikloje **(p)**.

13.4. Turi būti taikomos priemonės, siekiant sumažinti popieriaus sunaudojimą biuruose, svečių kambariuose ir konferencijų salėse **(r)**.

13.5. Įstaiga turi informuoti tiekėjus apie savo aplinkosauginius išpareigojimus ir skatinti tiekėjus laikytis Žaliojo rakto programos reikalavimų **(r)**.

13.6. Ne mažiau kaip 75 proc. įstaigos tiekėjų turi būti: gavę aplinkosaugos sertifikatą; parengę rašytinę aplinkosauginę politiką ir (arba) turi vadovautis tvaraus vystymosi principais **(r)**.

13.7. Įstaiga turi pirkti vietos arba „sąžiningos prekybos“ ženklo prekes ir paslaugas **(r)**.

13.8. *Ne mažiau kaip 75 proc. naujai įsigytų ilgalaikio naudojimo prekių turi būti sertifikuotos ekologiniu ženklu ar pagamintos aplinkosaugos srities sertifikata turinčioje įmonėje (r).*

13.9. *Turi būti skaičiuojama kiek įsigyjama vienkartinių ir vartojamųjų prekių ir aktyviai siekiama sumažinti šių prekių suvartojimą (r).*

13.10. *Įstaigos darbuotojai turi būti skatinami naudotis aplinkai draugišku transportu (r).*

1 priedas. Žaliojo rakto programos reikalavimai valymo ir plovimo priemonėms

---

FEE / Žaliojo raktas

Žaliojo rakto programos valymo priemonių juodasis sąrašas

Į šį sąrašą įtraukiamos daugkartinio naudojimo valymo ir plovimo priemonės (įprastiniai valymo produktai). Specifinių vietų valymui ir plovimui naudojamos specialiosios priemonės turi atitikti konkrečioje šalyje galiojančius įstatymus.

Paviršinio aktyvumo medžiagos:

- Tos paviršinio aktyvumo medžiagos, kurios nėra lengvai biologiškai suyrančios aerobinėmis sąlygomis;
- Tos paviršinio aktyvumo medžiagos, kurios nėra biologiškai suyrančios anaerobinėmis sąlygomis ir klasifikuojamos kaip H400/R50 (labai kenksmingos vandens gyvybei);
- Alkilfenoletoksilatai (APEO), nonilfenolio polietoksilatai (NPEO) ir jų dariniai, ketvirtiniai amonio junginiai, kurie nėra lengvai biologiškai skaidomi.

Izoliuojančios ar nukalkinančios medžiagos:

EDTA (etilendiamintetraacetatas) ir jo druskos, fosfatai.

Rūgštys:

Fosforo rūgštis, druskos rūgštis, sieros rūgštis.

Bazės:

Amonio hidroksidas

Tirpikliai:

Dezinfekavimo priemonės, turinčios daugiau nei 6% VOC kiekio (lakūs organiniai junginiai), kurių užvirimo temperatūra yra žemesnė nei 150°C.

Chloras:

Reaktyvūs chloro junginiai (tokie kaip natrio hipochloridas).

Konservantai:

- Formaldehidai;
- Antimikrobinės ar dezinfekuojančios sudėtinės dalys, kurios šiuose produktuose yra naudojamos kitais nei konservavimo tikslais;
- Bioakumuliuojantys konservantai, priskiriami H410, H411, R50/R53 ar R51/53 klasifikacijai. Konservantai nėra laikomi bioakumuliuojančiais, jei $BCF < 100$ (biokoncentracijos faktorius) ar $\log K_{ow} < 3$ (log oktanolis vanduo koeficientas).